

Reactie Stichting Wensouders op internetconsultatie van strafbaarstelling evidente vormen van kinderkoop

Inleiding

“Kinderen kopen” is iets vreselijks. Als Stichting Wensouders keuren we dit hartgrondig af. Groot was dan ook onze schrik toen wij in de wetswijziging over kinderkoop lazen dat hoogtechnologische vruchtbaarheidsbehandelingen hieronder geschaard worden. Het verbinden van deze twee zaken is kwetsend, onterecht en bovenal gebaseerd op een stuitend gebrek aan kennis van de gang van zaken en de ervaring van Nederlandse wensouders en hun genetisch eigen kinderen. Hoogtechnologische vruchtbaarheidsbehandelingen (draagmoederschap) gaan uit van het dragen door een draagster van een biologisch/genetische baby van de wensouders. Er is dus geen sprake van “koop van een kind”, het kind groeit op bij de biologisch/genetisch eigen ouders.

Uitgangspunten en overwegingen

- Er wordt geen genetisch/biologisch materiaal overgedragen van de draagster aan de wensouders, er is dus geen sprake van het verkopen van iets of iemand maar hoogstens van het leveren van een bijzondere “dienst”. Er is geen sprake van een koop of verkoop.
- De vergoeding moet worden beoordeeld in zijn geheel. Draagmoederschap in landen als USA en Canada is een zorgvuldig proces, zowel financieel als juridisch en medisch. Voor zowel wensouders als draagsters. Deze strafbaarstelling focust uitsluitend op het financiële aspect, is gebaseerd op een vooroordeel en niet gebaseerd op waardevolle ervaring van wensouders én hun kinderen of kennis van zaken.
- Elk kind dat gedragen is door een draagster zal goed beseffen dat hij/zij niet gekocht is, aangezien hij bij zijn eigen ouders woont. De draagster is niet een “verkoper” maar een persoon die het mogelijk heeft gemaakt dat de wensouders een kind hebben kunnen krijgen. Zo ervaren ook onze kinderen het. Ze zijn benieuwd naar de draagster of kennen haar, maar voelen geen familieband.
- Aangezien het kind opgroeit bij de biologisch/genetisch eigen ouders zou het zeer schadelijk zijn om de ouders te bestraffen met een gevangenisstraf. Het criminaliseren van ouders en de manier waarop het genetisch eigen kind geboren is, zal een schadelijk effect op het kind hebben.
- Hoewel de “gift of love’ zoals draagsters zelf het dragen voor wensouders omschrijven heel bijzonder is, vormt dit niet een tegenstelling met een betaling. Veel bijzondere mooie daden worden in onze samenleving betaald, denk daarbij bijvoorbeeld aan de zorg tijdens de Corona-crisis.

- Ook anderen die zijn betrokken bij hoogtechnologische vruchtbaarheidsbehandelingen worden op een redelijke wijze vergoed, zoals IVF artsen, vroedvrouwen, farmaceuten, leveranciers van medische (rand)apparatuur en werknemers ziekenhuizen, agency's etc. Het dragen van een kind voor een ander is geen professioneel werk. Een redelijke vergoeding voor een bijzondere persoonlijke daad is niet meer dan fatsoenlijk. De betaling aan een draagster geeft wensouders ook voldoening om 'iets' terug te doen, voor deze enorme en feitelijk onbetaalbare hulp van de draagster. De grens tussen onkosten en vergoeding voor ongemakken van een zwangerschap zijn daarbij ingewikkeld. Valt het 's nachts halen van haring met slagroom onder onkosten of vergoeding?
- Amerikanen beschouwen surrogacy als een bijzondere manier om onvruchtbare wensouders te helpen. Zij beschouwen het ook als een onbetwistbaar recht van vrouwen om zelf te beslissen of ze voor een ander willen dragen of niet. De mythe van zielige armoedige afhankelijke vrouwen die hun lichaam verkopen om in hun bestaan te voorzien, bestaat niet in de USA en Canada. Het is een zelfbewuste daad van autonome vrouwen om wensouders te helpen. Ook de Amerikaanse en Canadese wetgeving heeft keer op keer bevestigd dat het niet gaat om "verkoop van kinderen". Het is een belediging voor deze vrouwen en de Amerikaanse wetgeving en samenleving dat de zorgvuldige manier om wensouders te helpen in een criminele hoek wordt neergezet.

Zorgvuldigheid

In de hierboven geschetste punten zijn we uitgegaan van een zorgvuldige procedure tijdens de hoogtechnologische vruchtbaarheidsbehandeling. De draagster en wensouders hebben daarbij beiden een aparte juridische adviseur. De medische garanties en verzekeringen zijn goed geregeld. Er zijn separate psychische counselors voor wensouders en draagsters. De aan ons bekende agency's hebben allemaal een protocol om een goede relatie op te bouwen tussen wensouders en draagsters.

Onderdeel van een zorgvuldige vruchtbaarheidsbehandeling is ook de aanwezigheid van een financieel protocol. Op ons verzoek hebben agency's opnieuw bevestigd: *"As part of our screening process we review the surrogate and her spouses tax returns or employment salary verification to ensure that they are financially stable and not dependent on the surrogate compensation for their overall living expense"*. Er wordt hierbij gekeken naar de financiële onafhankelijkheid van de draagster. Wat is haar inkomen en vermogen? Zijn er schulden aanwezig? Is zij afhankelijk van de vergoeding zodat ze wellicht hierdoor beïnvloed kan worden. Instabiele en financieel afhankelijke mensen worden hiermee niet voorgesteld aan wensouders.

Vergoedingen

Er wordt bij hoogtechnologische vruchtbaarheidsbehandelingen ook gekeken naar de financiële vergoeding. In de Verenigde Staten is een vaste vergoeding van rond de 22.000 Euro (25.000 – 30.000 USD) gangbaar plus een variabele vergoeding van directe kosten. De vaste vergoeding mag voor sommigen ruimhartig zijn, maar is in de USA geen bijzondere vergoeding voor het dragen van een kind plus de medische, juridische, psychologische, financiële en genetische onderzoeken. De grens tussen vergoeding en betaling is daarbij moeilijk – wellicht onmogelijk- te trekken. Bij het stellen van een maximum bedrag als vergoeding, zal juist een draagmoederschap in ‘goedkope’ en niet-transparante landen als India en Oekraïne in de hand worden gewerkt, terwijl de wet bedoeld is om deze excessen tegen te gaan.

Tijdens onze zwangerschappen hebben we een mooie band opgebouwd met de draagster en bijvoorbeeld Nederlandse tulpen gegeven. Er is geen sprake van een “baan”, het blijft een bijzondere daad van empathische moeders die met anderen een familiegluk willen delen.

Conclusie

Wensouders kopen geen kinderen van hun draagmoeder. Ze krijgen een kind met de hulp van een draagster. In de USA en Canada is de positie van een draagster op allerlei niveaus goed geregeld. Een bijdrage van 25.000 – 30.000 USD wordt beschouwd als een redelijke vergoeding. Niet omdat de zwangerschap een professionele klus is, maar omdat zwangerschap naast mooie ook minder gemakkelijke momenten heeft. Het is goed dat er een wet komt tegen het kopen van kinderen. Het dragen van kinderen voor wensouders zou daar niet onder moeten vallen. Draagmoederschap en/of het vergoeden van draagster zou met de voorgestelde strafbaarstelling alleen maar tot onduidelijkheid, uitwijken naar landen en in het meest ernstige geval tot gevangenschap van de ouders leiden. Dit is niet in het belang van het kind.

Met vriendelijke groet,

Bestuur Stichting Wensouders